

Nr 651

Av herrar **Olofson** och **Nilsson** i Lönsboda, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 152, med förslag till lag om prästval, m. m.

I proposition nr 152 framlägges förslag till ny lag om prästval. Den nya lagen inskränker i viss utsträckning församlingarnas eget val av präst. Hänsynen till den prästerliga befordringsgången har ansetts kräva tredjegångstillsättning inte bara av kyrkoherdebefattningar utan också av komministraturer, och i samband härmed avskaffas valen i dessa fall. Det ökade administrativa inflytandet över prästtillsättningarna kan måhända motiveras med det relativt ringa intresse, varmed ett prästval ofta omfattas av de röstberättigade inom församlingen. En följd härav borde då vara, att när en verklig opinionsyttring från församlingen kom till stånd denna också respekterades.

En sådan opinionsyttring från församlingens sida är kallandet av vad som brukar benämnas »fjärde provpredikant». Här är det oftast fråga om någon prästman, som under tjänstgöring inom församlingen gjort sig mycket omtyckt och som man vill ha till kyrkoherde, även om hans formella meriter inte är så stora, att han kan bli uppförd på förslag. I det föreliggande förslaget bevaras möjlighet för församling att kalla »fjärde provpredikant», och det kan i detta sammanhang inte väcka någon erinran, att kravet på uppslutning kring en sådan kallelse skärpts. En sådan kallelse bör vara uttryck för en inom församlingen utbredd opinion. Emellertid förutser den nya lagen i sin 4 §, att där under val stått präst, som kallats av de röstberättigade, Konungen skall utnämna en av dem som stått under val, alldeles oberoende sålunda av hur rösterna fallit. I 9 § stadgas vidare, att den som kallas skall ha minst tio tjänsteår eller minst samma tjänsteålder som någon på förslaget. Den senare bestämmelsen torde från kallelsen komma att utesluta åtskilliga yngre prästmän. Den förstnämnda bestämmelsen innebär, att församlingen inte har någon som helst säkerhet att till kyrkoherde få den som man kallat, även om man sluter upp kring honom med mycket stora röstmajoriteter. Den möjlighet, som församlingen har att själv utse sin kyrkoherde, blir sålunda högst beskuren genom de rigorösa bestämmelser, med vilka kallandet av »fjärde provpredikant» omgetts. Detta kan knappast anses öka församlingarnas intresse för prästvalen och de kyrkliga angelägenheterna; inte heller kan det anses vara förenligt med demokratisk ord-

ning, att en stark församlingsopinion inte skall leda till resultat. Det torde därför ur skilda synpunkter vara lyckligt, om bestämmelserna om kallandet av »fjärde provpredikant» fick en annan utformning, som gav församlingarna större garantier för att deras självbestämmanderätt respekterades — de har redan för den prästerliga befordringsgången skull avstått från varje inflytande var tredje gång.

I anslutning till det anförda föreslås därför,

att i den nya lagen 4 § sista momentet erhåller följande lydelse: »Har under val jämväl stått annan präst, som kallats av de röstberättigade, skall den kallade erhålla ämbetet, därest han vid valet fått klar majoritet över de medsökande och minst det röstetal, varmed hans kallande beslutats. I annat fall utnämner Konungen en av dem som stått under val.» samt att i 9 § orden »— eller minst samma tjänsteålder som någon på förslaget» måtte utgå.

Stockholm den 24 april 1957

Christer Olofson

Arvid Nilsson
i Lönsboda